

Memo 'Onderscheid basis- en extra ondersteuning en toedeling OPP's'

Aan: directies en de ondersteuningsteams van de V(S)O¹ scholen in de stad, Haren en Tynaarlo

Van: directie SwV

Status: ter aanvulling op bijlage 25 van het ondersteuningsplan 2015-2019. Tevens richtlijn voor de eerstvolgende bekostigingscyclus (2018-2019) door het SwV aan de scholen

Datum: 26-2-18

Bijlagen: 1 - onder in dit memo

Inleiding

Dit memo beoogt de transparantie te optimaliseren m.b.t.

- het onderscheid tussen basis- en extra ondersteuning;
- de toedeling van middelen via OPP's en de rol van de orthopedagoog daarin.

Op één verschuiving na is het geen nieuw beleid maar een verfijning op het beleid. De verschuiving betreft de functie van orthopedagoog/psycholoog. Deze is nu in de basisondersteuning opgenomen, met dien verstande dat de middelen voor de bekostiging volledig onder de extra bekostiging kunnen worden verantwoord. Van scholen wordt verwacht dat ze een orthopedagoog in het ondersteuningsteam hebben opgenomen. Het beleid is verder verwoord in het ondersteuningsplan 2015-2019 van het SwV. Deze verfijning is gebaseerd op drie jaren ervaring in de scholen en het SwV. Het memo beoogt een verdere onderlinge afstemming en vergelijkbaarheid die er toe leidt dat de aanvragen van alle scholen meer in evenwicht met elkaar zijn t.a.v. de onderdelen basis- en extra ondersteuning. Van de aspecten basisondersteuning wordt verwacht dat scholen ze niet opvoeren bij de verantwoording van de middelen die ze van het SwV ontvangen. Basisondersteuning wordt bekostigd vanuit de lumpsum middelen die de school ontvangt van DUO.

De aanvraag bekostiging 2018-2019 in mei 2018 is de eerstvolgende toets op onderstaand beleid.

Definitie basisondersteuning

Samenvattend verstaan we onder basisondersteuning de binnen het samenwerkingsverband afgesproken preventieve en licht curatieve interventies die:

- eenduidig gelden voor het gehele samenwerkingsverband;
- passen binnen de ondersteuningsstructuur van de school;
- onder regie en verantwoordelijkheid van de school vallen;
- waar nodig met inzet van expertise van andere scholen worden uitgevoerd, dan wel met inzet van ketenpartners;
- zonder indicatiestelling van een OPP plaatsvinden;
- op het overeengekomen kwaliteitsniveau (minimaal niveau 4) planmatig worden uitgevoerd.

Referentiekader basisondersteuning vanuit de PO en VO raad

Bij basisondersteuning gaat het in grote lijnen om vier aspecten, zoals ze ook in het referentiekader Passend Onderwijs van de sectorraden zijn benoemd. Bij elk item hebben we de thema's (13) ondergebracht zoals ze staan in de lijst waarin onderzoek plaatsvindt naar de basisondersteuning. In de basisondersteuning wordt verwacht dat scholen beleid en daaruit voortvloeiende formatieve inzet hebben t.a.v. (tussen haakjes de thema's uit de vragenlijst 'basisondersteuning', zie bijlage 1 onder in dit memo):

- de basiskwaliteit van de school, die de inspectie vaststelt (thema 1-4-5-7-8);
- de kwaliteit van de ondersteuningsstructuur (zorg & begeleiding) van de school (thema 9 t/m 13);
- planmatig werken op leerlingniveau (thema 2-3-6);
- preventieve en licht curatieve interventies (thema 4-6).

De afspraak in het SwV is gemaakt dat de kwaliteit van elk thema minimaal niveau 4 (op een schaal van 5) heeft.

---

¹ Voor VSO geldt dat zij beredeneerd zaken anders kunnen uitvoeren binnen de basisondersteuning ('pas toe of leg uit'-principe).

Overzicht / voorbeelden van basis- en extra ondersteuning

Hieronder een (niet limitatief) overzicht van basis- en extra ondersteuning, voortkomend uit de opgedane ervaring over drie jaren. De lijst met daarin de 18 punten van de basisondersteuning zoals in het ondersteuningsplan 2015-2019 verwoord, is hieronder aangevuld tot 22 resp. 27 punten.

Basisondersteuning

NB Hier wordt de lat vastgelegd die we met elkaar in het SwV hebben afgesproken. De invulling is geheel aan de school. De kwaliteit van de basisondersteuning is geborgd in de thema's basisondersteuning zoals hierboven verwoord.

Beleid en/of formatie voor:

1. Ondersteuningscoördinatie (team en coördinator) - NB De gehele formatie hiervoor kan worden opgevoerd bij de extra ondersteuning)
2. Orthopedagoog of psycholoog (in het SwV geldt de standaard dat elke school een dergelijke functie in de formatie heeft opgenomen²) - NB De gehele formatie hiervoor kan bij de extra ondersteuning worden opgevoerd)
3. Opstellen en uitvoeren van veiligheidsbeleid
4. Dyslexie en dyscalculie (protocollen en begeleiding, verplichtend binnen het referentiekader)
5. Opbrengst- & handelingsgericht werken
6. Visie en beleid op gebied onderwijsondersteuning
7. Fysieke toegankelijkheid
8. Decanaat
9. Mentoraat
10. Docentenbegeleiding (inclusief begeleiding mentoren)
11. Leren plannen en organiseren / studietoetscoaching/begeleiding leerstrategieën
12. Systematisch volgen ontwikkeling van alle leerlingen (incl. leerlingvolgsysteem)
13. Actief, systematisch en cyclisch gebruik van OPP's (de uitvoering is extra ondersteuning)
14. Protocol rouw en verlies
15. Protocol medisch handelen en medicijnverstrekking
16. Onderwijsprogramma's binnen het curriculum
17. Ouderavonden
18. Rapport- en leerlingbesprekingen
19. Samenwerking met ketenpartners
20. Scholing i.h.k.v. Passend Onderwijs
21. Vertrouwenspersoon
22. Verzuim/verzuimbegeleiding of coördinatie (middelen daarvoor komen uit de VSV vergoeding door DUO aan de scholen, daarbovenuit kunnen indien nodig aanvullende extra ondersteuningsmiddelen worden aangevraagd bij het SwV, passend binnen de middelen waar de school recht op heeft)

In voorkomend geval (niet verplichtend)

23. Onderwijsprogramma's voor leerlingen met meer/minder dan de gemiddelde intelligentie
24. Tutoring (definitie ter invulling van de school)
25. Uitvoering van profileringen van de school zoals hoogbegaafdheid en Topsport talent
26. Examenreps training
27. Huiswerkbegeleiding (een tip: meerdere gemeenten vergoeden dit vanuit armoedebestrijding en kansengelijkheid)

Extra ondersteuning

NB We ontkomen hier niet aan enige mate van subjectiviteit. Exact vastleggen van criteria t.b.v. de objectiviteit zou een verregaande vorm van controle met zich meebrengen waar we ons niet in willen verliezen.

Beleid en/of formatie voor:

1. Dyslexie en dyscalculie boven de basisondersteuning uit, betreffende begeleiding aan leerlingen met ernstige reken-, lees- en spellingproblemen, uitgevoerd door daartoe bevoegde specialisten en/of in samenwerking met een orthopedagoog (psycholoog)
2. Begeleiding i.h.k.v. de verantwoording bij OPP overig
3. Begeleiding op het gebied van taal en rekenen binnen OPP Leerrendementen in het VMBO
4. Begeleiding van leerlingen met hoogbegaafdheid i.c.m. sociaal emotionele problematiek
5. Begeleiding van leerlingen met ondersteuningsvragen die boven het mentoraat uitstijgen en worden uitgevoerd door andere functionarissen in de school

---

² Dit punt is aangehouden in het DB van het SwV van februari 2018.

6. Klassenverkleining i.h.k.v. extra ondersteuning
7. Kosten voortvloeiende uit individuele maatregelen voor leerlingen i.h.k.v. uitvoering van het OPP van de leerling (niet zijnde fysieke toegankelijkheid / punt 7 basisondersteuning)
8. Lessen buiten en bovenop het reguliere en lesaanbod i.h.k.v. sociaal emotionele begeleiding
9. Mentoraat toe te delen aan mentoren bovenop dat wat in de basisondersteuning mag worden verwacht van de school (mentor+). De standaard voor de basisondersteuning m.b.t. het mentoraat voor een klas is 80 klokuren
10. De gehele formatie voor de ondersteuningscoördinatie en de orthopedagoog
11. Onderwijsassistent bij uitvoering OPP leerrendementen en OPP overig
12. Pilots i.h.k.v. extra ondersteuning
13. Formatie voor het tegengaan van verzuim bovenop dat wat vanuit de VSV middelen wordt ingezet
14. Faalangst training
Wel extra ondersteuning, geen vergoeding door het SwV (valt niet onder de regeling voor SwV's)
15. NT2 op HAVO/VWO. Is een regeling vanuit de basisbekostiging (in het VMBO valt dit onder de extra taal- en rekenondersteuning vanuit de OPP Leerrendementen)

Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

Een leerling komt in aanmerking voor een OPP als hij/zij extra ondersteuning ontvangt in de school. In het OPP staat wettelijk gezien in ieder geval:

- het uitstroomperspectief;
- bevorderende en belemmerende factoren die van invloed zijn op het onderwijsproces;
- het handelen m.b.t. de ondersteuning;
- de tijdsduur van het OPP

NB De TLV PrO is geldig gedurende de gehele schoolloopbaan in het VO. In het PrO is verder sprake van een OPP plus profiel PrO. Deze wordt jaarlijks vastgesteld. De school krijgt voor dit OPP plus profiel middelen van het SwV.

De school hanteert een eigen format. Minimaal 1x per jaar (wettelijk voorschrift) wordt het OPP geëvalueerd, ook met ouder én leerling, en waar nodig bijgesteld. De orthopedagoog van de school autoriseert jaarlijks de OPP's. Bijwerken van het OPP m.b.t. het handelingsdeel kan ook door anderen (zoals veelal mentoren) plaatsvinden. In het geval van handelingsverlegenheid en/of verwachte aanpassing van uitstroomperspectief is de orthopedagoog opnieuw betrokken. Ouders hebben instemmingsrecht op het handelingsdeel in het OPP. M.b.t. het uitstroomperspectief is 'op overeenstemming gericht overleg' van toepassing.

OPP bekostiging is doorgaans een vorm van volumebekostiging voor de school. Met de verkregen middelen wordt de formatie voor de arrangementen bekostigd. In het (individuele) OPP kan verwezen worden naar het arrangement waar de leerling aan deelneemt.

Rol orthopedagoog* bij OPP's

1. Toewijzing OPP

- De toewijzing door de school van een eerste OPP vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de aan de school verbonden orthopedagoog. Dat geldt ook voor de inschatting die in mei wordt afgegeven. Onder supervisie van de orthopedagoog wordt in de school onderzoek gedaan naar de populatie leerlingen op de school (bestaand en nieuw). De orthopedagoog vervult derhalve een cruciale rol in de ondersteuningsstructuur.

2. Het belang van de betrokkenheid van de orthopedagoog

- De ouder en leerling weet dan dat een gedragsdeskundige heeft gekeken naar het feit dat de leerling een OPP heeft.
- De school hanteert richtlijnen m.b.t. OPP's waarvoor de schoolleiding verantwoordelijk voor is. De orthopedagoog heeft hier een adviesrol.
- De orthopedagogen in het SwV hebben onderling contact om de gezamenlijke lijn te bewaken wanneer/waarom een leerling een OPP krijgt. Dit onderling contact wordt in ieder geval vanuit het SwV georganiseerd.
NB Op het PrO krijgt elke leerling een OPP.

3. De verantwoordelijkheid voor het naleven van de richtlijnen in het OPP

- Hier hebben we vanuit het SwV geen controle op en is het een schooleigen zaak. Het punt betreft de kwaliteitszorg en daar is de school zelf verantwoordelijk voor. Ook wat de orthopedagoog zelf vindt hoe dat op de school hier mee moet omgaan is van belang. Als hij/zij hindernissen hierin ervaart kan de hulp van het SwV worden ingeroepen.

4. De kwaliteit van het OPP

- De orthopedagoog is allereerst zelf verantwoordelijk voor het eigen handelen. De orthopedagoog houdt de eigen professionaliteit op peil via studie en intervisie, hetgeen ten goede komt aan de kwaliteit van de OPP's.
- De samenhang van de OPP's willen we verder ontwikkelen. Daarvoor zijn er visitaties en leertafels voor arrangementen en OPP's opgezet. Ook kan elke orthopedagoog eigen initiatief nemen om hierover overleg te voeren met zijn/haar collega's van andere scholen.

* Waar orthopedagoog staat wordt ook bedoeld orthopedagoog-generalist, GZ-psycholoog of registerpsycholoog NIP/ Kinder- en Jeugd, (kinder- en jeugd)psycholoog. Het betreft een bevoegd gedragsdeskundige. Bij een TLV is en blijft een generalist noodzakelijk. Bij een OPP is een generalist/register aantekening niet noodzakelijk.

De systematiek m.b.t. de bekostiging met daarin de OPP vergoedingen is als volgt:

Algemeen

1. Het algemene principe in het SwV wordt gehanteerd: wie de leerlingen heeft met een extra ondersteuningsbehoefte krijgt daarvoor de middelen mits er een adequaat ondersteuningsplan bij wordt aangeleverd en een daarbij passende formatie.
2. OPP bekostiging is doorgaans een vorm van volumebekostiging: de middelen via de OPP's worden samengenomen om de arrangementen van de extra ondersteuning te kunnen bekostigen. De individuele leerlingen profiteren van de ondersteuning binnen de arrangementen. NB Slechts in uitzonderlijke gevallen is de afgelopen jaren gebleken dat het bedrag toe is te rekenen aan een individuele leerling. Het is echter wel mogelijk.
3. De toewijzing door de school van een (start of eerste) OPP vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de orthopedagoog. Dat geldt ook voor de inschatting die in mei wordt afgegeven. Onder supervisie van de orthopedagoog wordt in de school onderzoek gedaan naar de populatie leerlingen op de school (bestaand en nieuw). De orthopedagoog vervult derhalve een cruciale rol in de ondersteuningsstructuur.
4. Een bestuur kan er voor kiezen de aanvragen bekostiging via één contactpersoon aan te leveren. Het SwV houdt echter de rector/directeur verantwoordelijk voor de aanlevering. Uitwisseling over de aanlevering zal met de rector/directeur van de locatie plaatsvinden. Het is uiteraard aan de rector/directeur om zich daarbij te laten ondersteunen.
5. De bekostiging per locatie/vestiging bestaat uit
  - a. Een vaste voet op basis van het totaal aantal leerlingen (€35)
  - b. Een variabel bedrag op basis van het totaal aantal leerlingen (€40 in 2017-2018)
  - c. Een totaal bedrag voor de OPP's (zie ook verderop punt 7 en 8)
  - d. Tripartiete bekostiging (in 2014 vastgelegd, jaarlijks geïndexeerd)
  - e. Pilot (optioneel)

Met de bedragen voor b-c-d-(e) samen verantwoordt de school de arrangementen in fte's.

6. De school plant haar eigen formatie in mei/juni voor de start van het volgende schooljaar mede a.d.h.v. de voorlopige toekenning in juli van het SwV. Het SwV stelt de eigen begroting voor het volgende schooljaar in juli vast.
7. Het bedrag per OPP-overig wordt uiteindelijk in juli bepaald door het aantal OPP's dat door de scholen in mei/juni is aangevraagd te delen op de beschikbare middelen voor OPP's in het SwV.
  - Als richtbedrag wordt de norm in 2017-2018 genomen van €3200 voor een OPP-overig.
  - Voor een OPP plusprofiel Pro is dit richtbedrag €1600.

Zijn er veel meer aanvragen dan de prognose dan daalt het bedrag per leerling. De bekostiging vanuit OPP overig is op schooljaren (t=0).

8. Het bedrag voor OPP leerrendementen is de landelijke norm voor wat nu nog heet LWOO. Dit is een vast bedrag en bedraagt in 2017 €4395. OPP leerrendementen worden per kalenderjaar uitgekeerd met de teldatum 1-10 van het lopende schooljaar.
9. Uiterlijk 1 mei wordt de eerste aanvraag bekostiging bij het SwV gedaan voor het volgende schooljaar m.b.v. een voorlopige leerlingentelling (middelen en formatie zijn aan elkaar gekoppeld in deze aanvraag)
10. Indien er voor de zomer correcties zijn op de aanvraag van de bekostiging in mei dan kunnen die tot 15 juni worden ingediend t.b.v. de toekenning in juli
11. Bij een correctie van het aantal leerlingen (en dus middelen) volgt ook een aanpassing in de formatie voor de extra ondersteuning. In juli wordt de begroting van het SwV voor het volgend schooljaar vastgesteld. Feitelijk wordt daarmee in juli de bekostiging aan de scholen bepaald

12. De definitieve leerlingentelling wordt op 15 oktober (uiterlijke datum Bron melding) aan het SwV doorgegeven
13. Aanpassing van de bekostiging vindt vervolgens alleen plaats indien er ook formatief een aanpassing voor de extra ondersteuning wordt aangeleverd, dit conform de systematiek van tussentijdse aanvragen bekostiging. De middelen worden toegekend binnen de mogelijkheden van de vastgestelde juli-begroting van het SwV
14. In elk leerjaar wordt er een afweging gemaakt of de leerling in aanmerking komt voor extra ondersteuning en dus een OPP. Voor het PrO betreft dit het OPP plus profiel PrO

De stappen voor de school en het SwV

1. Januari-april - De nieuwe en bestaande arrangementen zijn inhoudelijk per locatie/vestiging met de ECT-ers van het SwV doorgenomen.
2. Mei (1 mei) - De school levert een aanvraag bekostiging aan bij het SwV met daarin specifieke gegevens over de formatie inzet t.b.v. de extra ondersteuning. Dit a.d.h.v. het te verwachten aantal OPP's, het totaal aantal leerlingen en de Tripartiete vergoeding.
NB De verwachting van het aantal leerlingen en OPP's hoort normaal gesproken nauw aan te sluiten op de werkelijkheid in oktober.
3. Tot 15 juni kan de school bijstellingen aanleveren
4. Juni (medio) - De begroting van het SwV voor het volgende schooljaar wordt door directie ingediend bij het DB en daar ter accordering voorgelegd. De aanvragen / prognoses van de scholen zijn daarvoor een belangrijk gegeven. In deze begroting zit de vaststelling van het bedrag per OPP overig, het OPP plus profiel PrO en de variabele vergoeding.
5. Juli (medio) - De begroting op schooljaren van het SwV wordt op voordracht van het DB (juni) door het AB vastgesteld.
6. Juli (medio) - De school krijgt de voorlopige toekenning bekostiging bevestigd van de directie van het SwV.
7. Oktober (15 oktober) - De school levert de werkelijke tellingen aan bij het SwV zoals ze ook in Bron staan vermeld.
8. In voorkomend geval (indien de leerlingbegeleiding in de knel komt m.b.t. de vraag naar extra ondersteuning) toont de school aan dat de formatie na 1 oktober wordt uitgebreid t.b.v. de extra ondersteuning. Het SwV zal moeten instemmen met de tussentijdse aanvraag tot uitbreiding en levert daar de middelen bij via een gewijzigde voorlopige bekostiging.

Bijlage 1 Thema's uit de vragenlijst basisondersteuning

Thema 1.	Leerlingen ontwikkelen zich in een veilige omgeving.
Thema 2.	De school heeft continu zicht op de ontwikkeling van leerlingen
Thema 3.	Het personeel werkt opbrengst- en handelingsgericht aan het realiseren van de ondersteuning aan leerlingen.
Thema 4.	Het personeel werkt met effectieve methoden en aanpakken.
Thema 5.	Het personeel werkt continu aan de eigen handelingsbekwaamheid en competenties.
Thema 6.	Voor alle leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte en/of ondersteuningsvraag is een ambitieus ontwikkelingsperspectief (OPP) vastgesteld.
Thema 7.	De school draagt leerlingen zorgvuldig over.
Thema 8.	Ouders (en leerlingen) zijn nauw betrokken bij de school en geboden ondersteuning.
Thema 9.	De school voert een helder beleid op het terrein van onderwijsondersteuning.
Thema 10.	De school heeft haar ondersteuningsprofiel vastgesteld
Thema 11.	De school bepaalt jaarlijks de effectiviteit van het basisaanbod en de geboden ondersteuning en past het beleid zo nodig aan.
Thema 12.	De school heeft een effectieve interne ondersteuningsstructuur.
Thema 13.	De school heeft een effectief ondersteuningsteam.